

[Wilhelm.]

og dermed den største beskæftigelseskrise siden 1930'erne, hvad er det så, der optager regeringen? Medens lønarbejdere i titusindvis bekymrer sig om, hvad der vil ske dem, når de snart støder mod 26 ugers reglen, og titusinder andre lever i stadig frygt for at blive de næste ofre for arbejdsløsheden, hvad er det så, regeringen spekulerer på? Ja, det er såmænd på at forberede finanspolitiske stramninger for det tilfælde, at ledigheden skulle begynde at falde. Vi er nået dertil, at regeringen i den helt ustyrlig optimistiske udgave af finansplanen for næste år taler om fuld beskæftigelse. Og så viser det sig, at man i dette begreb lægger en årlig gennemsnitsarbejdsløshed på 3 pct., altså højere end vi har haft i gennemsnit i de foregående 10 år. Det kalder man nu fuld beskæftigelse. Og vi er nået dertil, at den socialdemokratiske regering gør klar til at hugge bremserne i med nye asociale besparelser, med skatteforhøjelser, med rentestigning, med en eller anden form for opslugning af købekraft, ja, ved på enhver tænkelig måde at dæmpe aktiviteten, hvis ledigheden i efterårets løb — hvad der i øvrigt efterhånden ikke er meget der tyder på — skulle vise tendens til at krybe ned under et årgennemsnit på 8½ pct.

I finansplanen er der som nævnt 2 alternativer: en ledighed på 6 pct. og på 3 pct. for næste år. Men det bemærkelsesværdige er, at der ikke er tale om forsøg på at beskrive, hvilken økonomisk politik der skal føres, hvis man ikke vil acceptere en vis arbejdsløshed, f. eks. de 6 pct., og hvilken alternativ økonomisk politik det er nødvendigt at føre, hvis man under i øvrigt samme konjunkturbetingelser kun vil acceptere en 3 pct. lavere ledighed. Det er ikke det, man søger at stille op. Det kunne have været interessant at se et sådant alternativ, men det er bare ikke det, man kommer med. Det, man kommer med i finansplanen, er, at man siger: hvis ledigheden ud af den blå luft kommer til os og bliver det ene tal, ja, så kommer skatteindtægterne, og så kommer momsindtægterne, og så kommer det hele sådan rent regnskabsmæssigt til at se sådan ud, og hvis ledigheden bliver det andet — ikke at vi prøver at få nogen som helst indflydelse på det — men hvis ledigheden, overført af de internationale konjunkturer,

kommande ud af den blå luft, går hen og bliver 3 pct. lavere, ja, så ser det hele meget pænere ud, så bliver skatteindtægterne større, så bliver momsindtægterne større, og så bliver arbejdsløshedsudgifterne mindre. Det er kun sådanne regnestykker, man kommer med.

Det er den totale fallit for forestillingen om den krisefri kapitalisme. Det er den totale fallit for ideen om velfærdssamfundet, og det er den totale fallit for forestillingerne om, at den kapitalistiske økonomi kan styres, nogle forestillinger, som er helt centrale i den socialdemokratiske opfattelse af samfundet. Det er samtidig en bekræftelse på, at de indre modsigelser i vores økonomiske system er betydelig stærkere end de socialdemokratiske illusioner.

Finansministerens fremsættelsestale vedrørende tillægsbevillingslovforslaget har jeg haft fat i før, det er et af eksemplerne på, hvordan man forholder sig til, hvad det er, der foregår i vores økonomi.

Økonomiministerens udtalelser, forudsat at de er rigtigt refereret i pressen, på EF's ministerrådsmøde i Bruxelles i mandags er et andet eksempel. Ministeren erklærede, at han var forundret over, at de forventede resultater af Vesttysklands og USAs ekspansive økonomiske politik udebliver, og han anmodede — stadig væk hvis man skal tro pressen — EF-Kommissionen om at undersøge hvorfor. Det er pudsigt, det minder om historien om den forsvundne check. Hvor blev den egentlig af? Blev den overhovedet nogen sinde afsendt? Hvor blev opsvinget af? Blev det overhovedet nogen sinde afsendt? Skal EF-Kommissionen spørge det amerikanske postvæsen, hvor det opsving blev af? Eller for at tale mere alvorligt om det: er der nogen, der tror, at borgerlige økonomer, som systematisk har taget fejl bestik af kriseudviklingen i hele perioden fra højkonjunktoren til den situation, vi står i nu, pludselig skulle kunne levere nogle mere solide vurderinger eller forudsigelser? De har aldrig givet så meget som et bud på, hvad de mente var krisens årsag.

Dette er ikke ensbetydende med, at vi finder det ligegyldigt, hvilken politik regeringen fører. Den kan ikke lave en krisefri kapitalisme — det har vi ingen illusioner om — men den kan rokere snævert inden for nogle muligheder, som ikke afskaffer ar-